

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/47/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200131
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200131.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci žalobkyne Mgr. K. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. N. XX, XXX XX E., právne zastúpenej: Právne centrum s.r.o., so sídlom Mýtna 42, 811 05 Bratislava, IČO: 36 698 873, proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva, so sídlom Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. OLP/8810/2014 z 12. decembra 2014, v konaní o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/6/2015-132 z 29. februára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/6/2015-132 z 29. februára 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) podľa § 250j ods. 2 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 12.12.2014, číslo: OLP/8810/2014 v spojení s rozhodnutím Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Poprad zo dňa 24.09.2014, číslo: KK7251/2014. Žalovaný ako príslušný odvolací orgán podľa § 3 ods. 1 písm. b/ a § 5 ods. 4 písm. i/ zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“), rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Poprad (ďalej aj ako „RÚVZ Poprad“) zo dňa 24.09.2014, číslo: KK7251/2014 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa“) tak, že odvolanie zamietol a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, ktorým tento uznal žalobkyňu vinnou zo spáchania priestupku na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z. z., ktorého sa dopustila tým, že ako zástupca maloletej H. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. N. XX, XXX XX E. (ďalej len „maloletá H.“) nezabezpečila povinnosť

podrobiť maloletú H. očkovanou prvou dávkou očkovacej látky proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovému zápalu pečene typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, detskej obrne, pneumokokovým invazívnym ochoreniam dňa 09.05.2014 v ambulancii MUDr. N. A., D. L. 2, E. (ďalej len „MUDr. A.“), čím porušila § 51 ods. 1 písm. d/ a ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a prílohou č. 2, časť A, bod 1 písm. a/ vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 585/2008 Z. z.“) za čo jej podľa § 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. uložil pokutu vo výške 50 €, a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovanému zároveň uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 390,73 €.

Krajský súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 68/2015, v zmysle ktorého pokiaľ zákonný zástupca maloletého dieťaťa odmietne dať zaočkovať svoje maloleté dieťa, môže sa dopustiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. priestupku, za ktorý mu správny orgán môže uložiť finančnú sankciu - pokutu, avšak uviedol, že nesplnenie povinnosti zákonného zástupcu podrobiť svoje maloleté dieťa povinnému očkovaniu treba posudzovať individuálne, z hľadísk stanovených zákonom, zdôraznil že žalobkyňa neodmietla povinné očkovanie ako také, ale odmietla očkovanie konkrétnou vakcínou od konkrétneho výrobcu. V kontexte poukázal na ust. § 13 ods. 1 až 3 vyhlášky č. 585/2008 Z. z., ktorý nadväzuje na povinnosť podrobiť sa očkovaniu, čo úzko korešponduje s námietkou žalobkyne týkajúcou sa skúmania podmienok kontraindikácie, čo v potrebnom rozsahu skúmané nebolo. Uviedol, že je nepochybné, čo aj v preskúmanom rozhodnutí pripustil žalovaný, že právna úprava povinného očkovania pamätá na zdravotné kontraindikácie dieťaťa a v týchto prípadoch, v § 51 ods. 1 písm. a/ zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 13 ods. 1, 2 vyhlášky č. 585/2008 Z. z., neupravuje povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu, resp. ukladá povinnosť lekárovi vykonávajúcemu povinné očkovanie zohľadniť pred povinným očkovaním známe zdravotné kontraindikácie, pričom poukázal na závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL ÚS 10/2013. Skúmanie tejto podmienky má preto zásadný význam na posúdenie otázky, či sa žalobkyňa dopustila priestupku na úseku verejného zdravotníctva. Neobstojí tvrdenie správnych orgánov, že orgány verejného zdravotníctva nie sú oprávnené posudzovať postupy ošetrovujúcich lekárov pri vykonávaní povinného očkovania. Práve naopak, ako orgány oprávnené objasňovať priestupky na úseku verejného zdravotníctva (§ 58 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. v spojení s § 56 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.) a vyvodzovať administratívnoprávnu zodpovednosť, boli povinné postupovať v súlade so zákonom o priestupkoch (subsidiárne aj so Správnym poriadkom) a boli povinné objasniť priestupok v zmysle § 58 ods. 1 zákona o priestupkoch a presne a úplne zistiť skutkový stav. Takáto povinnosť im vyplýva aj z § 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 585/2008 Z. z.. Žalobkyňa dôvodne namieta, že v prípade diagnózy mal. H. G968 - iná choroba centrálnej nervovej sústavy a P031 - poškodenie plodu a novorodenca kliešťovým pôrodom (doložené potvrdením z detskej neurológie ambulancie nemocnice MUDr. N. B. v E. zo dňa 24.09.2014), ktoré potvrdzuje hypotoniu axiálneho svalstva, ako aj laboratórne výsledky krvného obrazu mal. H. zo dňa 16.04.2014, z ktorých vyplýva, že vybrané namerané hodnoty sú mimo referenčného rozsahu, boli takými, ktoré bolo potrebné dôsledne posudzovať pre účely kontraindikácie očkovania, pričom v administratívnom spise, ani v rozhodnutiach správnych orgánov nie je ani zmienka o tom, aby uvedené skutočnosti boli skúmané, čo krajský súd považoval za vážne pochybenie pri zisťovaní presného a úplného skutkového stavu a teda pri objasňovaní priestupku. Ak na základe takto nepresne a neúplne zisteného skutkového stavu správne orgány rozhodli, rozhodli predčasne. Správne orgány sa dôsledne nevysporiadali ani s tou skutočnosťou, že žalobkyňa neodmietla očkovanie ako také, ale len očkovanie konkrétnou vakcínou od konkrétneho výrobcu. Ich odkaz na Zoznam kategorizovaných liekov nemá oporu v zákone, keď povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu je uvedená v § 51 ods. 1 písm. d/ zákona č. 355/2007 Z. z., pričom vo vyhláške č. 585/2008 Z. z. kde sú konkretizované povinnosti fyzických osôb vo vzťahu k povinnému očkovaniu (príloha č. 2, časť A, bod 1 písm. c/, d/, e/) nie je žiaden odkaz na Zoznam kategorizovaných liekov, vo vyhláške je uvedená len základná charakteristika očkovacích látok, preto ak iná vakcína registrovaná v Slovenskej republike, než ktorou žalobkyňa odmietla dať zaočkovať svoje maloleté dieťa, obsahovala zložky charakterizované vyššie, a tou by aj za cenu čiastočného alebo úplného doplatku dala maloleté dieťa zaočkovať, splnila by povinnosť stanovenú zákonom. Krajský súd nevidel zákonný dôvod, prečo z pomedzi viacerých vakcín registrovaných v Slovenskej republike, zodpovedajúcich vyhláškou stanovenej charakteristike

očkovacích látok, nemôže byť vykonané povinné očkovanie jednou z nich bez toho, aby sa povinná osoba dopustila priestupku na úseku verejného zdravotníctva. S uvedenou námietkou sa žalovaný nevysporiadal aj napriek tomu, že bola obsahom odvolania a aj z tohto dôvodu je rozhodnutie nezákonné. Záverom krajský súd k odkazu žalovaného na stanovisko Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v prípade námietky žalobkyne týkajúcej sa informovaného súhlasu uviedol, že samotný odkaz nepostačuje, bolo povinnosťou správnych orgánov rozhodnutie v tejto časti odôvodniť príslušnými zákonnými ustanoveniami. Čo sa týka ochrany osobných údajov, krajský súd uviedol, že posudzovanie tejto otázky je v kompetencii Úradu zriadeného v zmysle § 45 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov, keď aj konanie o ochrane osobných údajov je upravené v § 62 až § 64 citovaného zákona. Bolo preto potrebné sa práv súvisiacich s ochranou osobných údajov, domáhať postupom podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov.

Náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 O.s.p. priznal žalobcovi, ktorý mal úspech v konaní, a to náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby s príslušným režijným paušálom a DPH (355,73 €) a náhradu žalobkyňou uhradeného súdneho poplatku (35 €).

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote z dôvodu § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne, čo odôvodnil tým, že ak krajský súd považuje za závažné pochybenie správnych orgánov pri zisťovaní presného a úplného skutkového stavu, a to najmä v časti týkajúcej sa skúmania podmienok kontraindikácie očkovania u maloletej, mohol v súlade s ust. § 250i O.s.p. v súdnom konaní opätovne vykonať dôkazy a skúmať podmienky kontraindikácie očkovania u maloletej a v prípade pochybností mohol nariadiť vykonanie dokazovania podľa tretej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Uviedol, že žalobkyňa predložila záznam o návšteve detskej neurologickej ambulancie, podľa ktorého dňa 24.06.2014 maloletú vyšetrila MUDr. M. A., pričom toto vyšetrenie bolo vykonané takmer mesiac a pol po tom, ako mala byť maloletá dňa 09.05.2014 očkovaná, a je zhodnotený aktuálny zdravotný stav maloletej z pohľadu neurologického vyšetrenia, ktoré nepopisuje žiadne odchýlky a ani v závere nekonštatuje žiadne kontraindikácie očkovania u maloletej. Zhodnotenie možných dočasných alebo trvalých kontraindikácií očkovania vyplýva ošetrovateľovi z ustanovenia § 13 vyhlášky č. 585/2008 Z. z.. Očkovanie vykonáva lekár na základe preskripčného obmedzenia po posúdení aktuálneho zdravotného stavu očkovanej osoby a po zhodnutí možných dočasných alebo trvalých kontraindikácií očkovania podľa písomnej informácie pre používateľa lieku a súhrnu charakteristických vlastností lieku. Ak by ošetrojúci lekár (v tomto prípade MUDr. N. A.) zhodnotil kontraindikáciu očkovania, musela by byť zaznamenaná v zdravotnej dokumentácii očkovanej dieťaťa. V prípade, ak existuje podozrenie na kontraindikáciu očkovania u očkovanej dieťaťa, lekár to zaznačí do zdravotnej dokumentácie dieťaťa a neoznamuje nezaočkovanie dieťaťa príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva podľa § 13 ods. 5 alinea vyhlášky č. 585/2008 Z. z. ako odmietnutie povinného očkovania, pretože tento postup nie je odmietnutím očkovania. Ošetrojúca lekárka MUDr. N. A., ako lekárka, ktorá poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dorast, s ktorou má maloletá prostredníctvom zákonného zástupcu uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, je výlučná v konaní posudzovať zdravotný stav maloletej, a to aj pre účely kontraindikácie očkovania. Keďže žiadnu kontraindikáciu očkovania u maloletej nevyhodnotila, tvrdenie žalobkyne, že u maloletej sa vyskytujú takéto kontraindikácie, považoval za účelové a ničím nepodložené a teda považuje podmienku dôsledného posudzovania pre účely kontraindikácie očkovania u maloletej za presne a úplne objasnenú. Žalovaný ďalej poukázal, že orgány verejného zdravotníctva nie sú oprávnené skúmať v konaní správnosť postupu ošetrojúceho lekára pri vykonávaní očkovania. Ak sa žalobkyňa domnieva, že sa maloletej neposkytla zdravotná starostlivosť správne alebo sa domnieva, že iné rozhodnutie ošetrojúcej lekárky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti alebo služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti je nesprávne, má právo písomne požiadať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o nápravu, preto skutkový stav, ktorý bol v konaní orgánmi verejného zdravotníctva zistený, resp. na základe a v medziach zákona zistiteľný, považuje žalovaný za presný a úplný, nakoľko v konaní chránil záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a dôsledne vyžadoval plnenie ich povinností, postupoval v súčinnosti so žalovanou, ktorej navrhol nielen regionálnu poradenskú činnosť, ale v konaní nariadil aj ústne pojednávanie, kde sa snažil o zmierne vybavenie veci.

Uviedol, že o tom, ktoré konkrétne očkovacie látky budú určené na povinné očkovanie, rozhoduje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky v rámci kategorizačného procesu, ktorý okrem iného skúma aj bezpečnostné hľadiská očkovacej látky. Žalovaný preto nemá dôvod pochybovať o systéme schvaľovania očkovacích látok v Slovenskej republike tak, aby boli pre obyvateľov bezpečné. V tejto oblasti a na základe § 5 ods. 4 písm. e/ zákona č. 355/2007 Z. z. žalovaný určuje antigény obsiahnuté v očkovacích látkach, no neschvaľuje ani Zoznam kategorizovaných liekov, ani nenariaduje lekárom použitie konkrétnej vakcíny pri konkrétnom povinnom očkovaní. V súvislosti s poučením a poskytnutím informovaného súhlasu, žalovaný poukázal na absenciu zákonnej kompetencie preskúmať správnosť postupu ošetrojúceho lekára pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, zároveň však poznamenal, že pokiaľ dôjde k sporu o tom, či poučenie bolo poskytnuté, je protiprávne konanie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti prezumované. Čo sa týka ochrany osobných údajov, resp. neudelenie súhlasu žalobkyne so spracovaním osobných údajov a teda že konanie ošetrojúcej lekárky MUDr. N. A., ktoré bolo de facto podnetom na začatie správneho konania vo veci priestupku na úseku verejného zdravotníctva voči žalobkyni, je nezákonné, žalovaný uviedol, že podľa ustanovenia § 10 ods. 2 zákona č. 122/2013 Z. z. môže prevádzkovateľ, teda ošetrojúca lekárka spracúvané osobné údaje z informačného systému poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon. Za osobitný zákon v danom prípade možno považovať zákon č. 576/2004 Z. z., zákon č. 578/2004 Z. z. a zákon č. 372/1990 Zb.. Vyššie citované ustanovenia zákonov, najmä ustanovenia § 18 ods. 2 a § 25 ods. 1 písm. m/ zákona č. 576/2004 Z. z., poskytujú dostatočný právny základ na poskytnutie osobných údajov ošetrojúcou lekárkou vedúcej oddelenia epidemiológie RÚVZ Poprad MUDr. Z. S., ktorá následne listom zo dňa 14.05.2014 predvolala žalobkyňu do poradne očkovania. MUDr. N. S., ako vedúca oddelenia epidemiológie RÚVZ Poprad je odborná pracovníčka epidemiológie príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva, ktorá je v zmysle § 25 ods. 1 písm. m/ zákona č. 576/2004 Z. z. v rozsahu potrebnom na zabezpečenie epidemiologického vyšetrovania legitimovaná na sprístupnenie údajov zo zdravotnej dokumentácie a rovnako je oprávnená žiadať aj o výpis zo zdravotnej dokumentácie. Povinnosť ošetrojúcej lekárky - poskytovateľa zdravotnej starostlivosti sprístupniť údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa osobitného predpisu je zakotvená v ustanovení § 79 ods. 1 písm. m/ zákona č. 578/2004 Z. z.. Preto námietka nezákonného poskytnutia osobných údajov neobstojí a orgán verejného zdravotníctva bol oprávnený na ich sprístupnenie prevádzkovateľom a postup ošetrojúcej lekárky - poskytovateľa zdravotnej starostlivosti bol zákonný. RÚVZ Poprad žiadal ošetrojúcu lekárku MUDr. N. A. o poskytnutie a sprístupnenie osobných údajov dotknutých osôb iba v rozsahu nevyhnutnom pre ich identifikáciu, bez ktorých nie je možný ďalší postup orgánov verejného zdravia a zároveň poukazuje na takéto oprávnenie ako orgánu oprávnenému objasňovať priestupky podľa zákona č. 355/2007 Z. z. dané mu ustanovením § 60 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 372/1990 Zb.. Žalovaný uzavrel, že žalobkyňa počas celého konania neuviedla žiadny závažný zdravotný dôvod, pre ktorý by maloletá nemohla pokračovať v povinnom očkovaní a nepredložila žiadny právne relevantný dôkaz o skutočnostiach, ktorý by ju oprávňoval k nezaočkovaniu maloletej. Ošetrojúca lekárka, ktorá pozná zdravotný stav maloletej, má dostatok podkladov na to, aby mohla odborne vyhodnotiť, či sú u dieťaťa kontraindikácie pre daný druh očkovania alebo nie. V tomto prípade ošetrojúca lekárka nevyhodnotila žiadnu prekážku vykonania očkovania, z hľadiska ošetrojúcej lekárky je maloletá bez kontraindikácií očkovania a na základe uvedeného, očkovanie malo postupovať podľa platnej legislatívy.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného, označenom ako „Poznámky a námietky k Odvolaniu“, uviedla, že od začiatku tvrdí a trvá na tom, že neodmietla žiadne povinné očkovanie, a teda nie je pravda, že by nezabezpečila plnenie povinnosti podrobiť sa očkovaníu proti akejkoľvek chorobe. V skutočnosti nezabezpečila očkovanie jej maloletej dcéry H., jej bývalá detská lekárka MUDr. N. A., keďže nedodrжала zákonný postup podľa § 6 zákona č. 576/2004 Z. z.. Žalobkyňa žalobou namietala nedodržanie zákona zo strany RÚVZ a žalovaného, a teda krajský súd rozhodol správne, keď toto zjavné nedodržanie zákona potvrdil. Uviedla, že neurologické vyšetrenie (ktorého výsledky žalovanému predložila) nebolo vykonané za účelom potvrdenia, či vyvrátenia kontraindikácie očkovania, a preto v príslušnej lekárskej správe nie je o očkovaní ani slovo, a to ani v negatívnom (neexistencia kontraindikácie), ani v pozitívnom (existencia kontraindikácie) zmysle. MUDr. A. porušila platné právne predpisy, pričom RÚVZ a žalovaný napriek tomu odmietli akokoľvek overovať, či sú jej námietky oprávnené a pravdivé, naopak, bez akéhokolvek podkladu či dôkazu predpokladajú (a vychádzajú z predpokladu, že) MUDr. A. nijak

nepochybila, hoci je zjavné, že opak je pravdou, keďže nejestvuje nijaký dôkaz o tom, že by ju MUDr. A. poučila o očkovaní proti predmetným chorobám, o týchto chorobách a príslušných vakcínach, o tom, že by jej predložila príbalové letáky predmetných vakcín, či o tom, že by vedecky relevantným spôsobom zvažila prípadne kontraindikácie očkovania mal. H. predmetnými vakcínami. Tvrdenie žalovaného, že orgány verejného zdravotníctva nie sú oprávnené skúmať v konaní správnosť postupu ošetrojúceho lekára pri vykonávaní očkovania a že tieto kompetencie má Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou považuje žalobkyňa za vrcholný alibizmus RÚVZ a žalovaného, keďže Úrad verejného zdravotníctva vykonáva štátny zdravotný dozor. Ak by sa však v tom-ktorom prípade RÚVZ či žalovaný nepovažoval za kompetentného preskúmať správnosť toho-ktorého kroku ošetrojúceho lekára a za kompetentný považuje Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, má RÚVZ, resp. žalovaný v rámci snahy o spoľahlivé zistenie stavu veci požiadať o súčinnosť Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, čo sa však v predmetnej veci neuskutočnilo. Zároveň správny orgán neposkytol žalobkyni „pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpla v konaní ujmú“, keď RÚVZ ju nijak nepoučil o tom, že sa má obrátiť na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, keď namietam nesprávnosť postupu MUDr. A.. Podľa názoru žalobkyne to, či z jej strany došlo k priestupku podľa zákona č. 355/2007 Z. z. závisí od toho, či MUDr. A. postupovala správne a v súlade s právnymi predpismi. Uviedla, že keď žalovaný, ako sám tvrdí, nemá dôvod pochybovať o systéme schvaľovania očkovacích látok v Slovenskej republike tak, aby boli pre obyvateľov bezpečné, nemal pochybovať ani o tom, že je v poriadku použiť namiesto očkovacej látky Synflorix rovnako dobre aj očkovaciu látku Prevenar 13, taktiež proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam, a podobne aj namiesto očkovacej látky Infanrix Hexa očkovacie látky Engerix B a Infanrix-IPV+Hib a, ktoré sú taktiež schválené pre očkovanie rovnakej vekovej skupiny proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovému zápalu pečene typu B, vírusovej detskej obrne a ochoreniam, spôsobeným baktériou Haemophilus influenzae typu b, navyše všetky zmienené očkovacie látky sú nielen schválené Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv, ale sú aj na zozname kategorizovaných liekov. Preto principiálne nie je možné vyhodnotiť odmietnutie prvých zmienených očkovacích látok (Synflorix resp. Infanrix Hexa) ako odmietnutie povinného očkovania ako takého, keďže očkovanie proti rovnakým chorobám možno rovnako dobre vykonať inými schválenými vakcínami. Žalobkyňa uviedla, že žalovaný cituje ustanovenia zákonov, z ktorých vyvodzuje, že je oprávnený bez súhlasu dotknutej osoby (v tomto prípade jej ako zákonnej zástupkyne maloletej H.) spracúvať jej osobné údaje, avšak žiadne z citovaných ustanovení neobsahuje zoznam osobných údajov, navyše ani v jednom citovanom ustanovení nie je reč o osobných údajoch, a preto má za to, že sa tieto ustanovenia týkajú všetkých údajov okrem osobných údajov. Postup MUDr. A. a následne RÚVZ teda z hľadiska ochrany osobných údajov nebol v súlade so zákonom č. 122/2013 Z. z., toľž keď žiadne povinné očkovanie neodmietla. Vo vzťahu k oprávneniam pracovníčky epidemiológie príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva žalobkyňa uviedla, že nijaké epidemiologické vyšetrenie, ktoré by zahŕňalo aj mal. H., nebolo ani započaté, ani vykonané. Ako totiž sám žalovaný uvádza, podľa § 17 ods. 1 vyhlášky musí najprv existovať buď potvrdené prenosné ochorenie alebo podozrenie na prenosné ochorenie, a následne môže príslušný pracovník RÚVZ v rámci zisťovania dôležitých okolností na vymedzenie ohniska nákazy, posúdenie príčin a spôsobov šírenia prenosného ochorenia a na vykonanie potrebných opatrení na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosného ochorenia aj bez vedomia dotknutej osoby (resp. jej zákonného zástupcu) nahliadať a robiť si výpisy zo zdravotnej dokumentácie dotknutej osoby, a aj to len v nevyhnutnom rozsahu. Keďže však maloletá H. nebola ani preukázateľne chorá na ľubovoľnú z predmetných 7 chorôb, ani nebola v podozrení, že má niektorú z týchto 7 chorôb a ani nebola v kontakte s nikým, kto tieto choroby má alebo je v podozrení, že ich má, neboli naplnené podmienky, za ktorých smie príslušný pracovník RÚVZ bez dovolenia dotknutej osoby (resp. jej zákonného zástupcu) získať údaje z jej zdravotnej dokumentácie, žalobkyňa mala za to, že žalovaný sa snaží svojvoľne rozširovať podmienky, za ktorých môžu pracovníci RÚVZ získať osobné údaje, a to nad rámec vo vyhláške presne vymedzených podmienok. Žalobkyňa sa ohradila voči konštatovaniu žalovaného, že nepredložila žiadny právne relevantný dôkaz o kontraindikácii očkovania u maloletej H., keďže zaslala RÚVZ lekársku správu z neurológie a poukázala som na kontraindikácie očkovania a varovania, uvedené v súhrne charakteristických vlastností vakcíny Infanrix Hexa, čím podľa jej názoru predložila právne relevantné dôkazy, ktorými sa RÚVZ ani žalovaný (a rovnako tak ani MUDr. A.) vôbec nezaoberali, či naozaj ide alebo nejde o kontraindikáciu očkovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní žalovaného a dospel k záveru, že tomuto odvolaniu nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 vety prvej O.s.p., s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 26.04.2018 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1 a 2 O.s.p.).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 prvá veta O.s.p.). Preto v správnom súdnictve súd dokazovanie zásadne nevykonáva, vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia, t.j. jeho rozsah je obmedzený účelom správneho súdnictva (§ 250i ods. 1 veta druhá O.s.p.). Je to tak preto, že úlohou súdu v správnom súdnictve (prvostupňového ani odvolacieho) nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu dopĺňaním rozsiahleho dokazovania, ale preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy, t.j. preskúmať aj postup, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí s prihliadnutím na záväznosť zisteného skutkového stavu, ktorý tu bol v čase ich vydania.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Napriek tomu, že ústavnoprávna rovina povinného očkovania nebola predmetom tohto konania, odvolací súd považuje za potrebné poukázať na stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovené v náleze č. k. PL. ÚS 10/2013-146 zo dňa 10.12.2014, podľa ktorého „Ústavný súd akceptuje stanovisko odborníkov citovaných v tomto náleze, že žiadna medicínska metóda dosiaľ nezachránila toľko životov na celom svete ako očkovanie. Očkovanie je v súčasnosti považované za jeden z najdôležitejších nástrojov primárnej prevencie. Vďaka zavedenému a detailne prepracovanému systému povinného očkovania sa v Slovenskej republike vyskytuje len veľmi málo prenosných ochorení, ktoré sú bežné v iných krajinách.“ a súvisiaci vyslovený právny názor, že „V prípade právnej úpravy povinného očkovania je samotná povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu uložená všetkým fyzickým osobám

v § 51 ods. 1 písm. d/ zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, teda zákonom. Podzákonný predpis - vyhláška upravujúca prevenciu a kontrolu prenosných ochorení - je vydaný na základe zákonného splnomocnenia v § 62 písm. a/ uvedeného zákona, ktoré je dostatočne presné a určité a ústavne akceptovateľným spôsobom splnomocňuje ministerstvo zdravotníctva na vydanie podzákonného vykonávacieho právneho predpisu v konkrétnej oblasti. Avšak tento podzákonný predpis už neustanovuje povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu, ale len konkretizuje problematiku upravenú v podstatných rysoch samotným zákonom. Právna úprava povinného očkovania na zákonnej úrovni v spojení s podzákonným vykonávacím právnym predpisom pamätá aj na zdravotné kontraindikácie dieťaťa (resp. osoby povinnej podrobiť sa povinnému očkovaniu). V týchto prípadoch § 12 ods. 2 písm. d/ v spojení s § 51 ods. 1 písm. a/ zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v spojení s § 13 ods. 1 a 2 vyhlášky upravujúcej prevenciu a kontrolu prenosných ochorení neupravuje povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu, resp. ukladá povinnosť lekára vykonávajúceho povinné očkovanie zohľadňovať pred povinným očkovaním prípadné známe zdravotné kontraindikácie. Rovnako nie je možné ustáliť a mať za preukázaný všeobecný negatívny vplyv očkovania na ľudí. Naopak, je preukázaný pozitívny vplyv povinného očkovania na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných a smrteľných ochorení, napr. aj úplnou eradikáciou pravých kiahní. Čo sa týka bezpečnosti očkovacích látok pre zdravie ľudí, ich neškodnosti a predchádzania nežiaducich účinkov liekov, nad uvedeným drží ochrannú ruku štát v podobe úpravy štátnej kontroly liečiv prostredníctvom Štátneho ústavu na kontrolu liečiv v zmysle zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V týchto intenciách je potrebné ustáliť, že aj povinné očkovanie (a očkovanie ako také) je zásahom do integrity človeka. Avšak účelom a dôsledkom povinnosti podrobiť sa povinnému očkovaniu nie je ukončenie života alebo priama hrozba jeho ukončenia, ale naopak, účelom je život chrániť a predchádzať vzniku a šíreniu prenosných a smrteľných ochorení. Pri dodržaní právom predpísaných zdravotníckych postupov a zohľadnení zdravotných kontraindikácií očkovanej osoby nie je následkom povinného očkovania ohrozenie života, ale naopak, jeho ochrana.“

Žalobkyňa konzistentne v rámci správneho, ako aj súdneho konania uvádza, že neodmietla očkovanie ako také, ale odmietla očkovanie konkrétnou vakcínou z dôvodu kontraindikácie očkovania predmetnou vakcínou z dôvodu neurologického ochorenia maloletej, s čím sa správne orgány oboch stupňov nevysporiadali. Záver krajského súdu o tom, že správny orgán nedostatočne zistil skutkový stav je potom dôvodný, keď namietaná existencia kontraindikácie očkovania nebola vyhodnotená, pričom táto je relevantná skutočnosť pre naplnenie skutkovej podstaty prejednávaného priestupku.

Postup príslušného lekára pri výkone povinného očkovania upravuje § 13 vyhlášky č. 585/2008 Z. z., podľa ktorého očkovanie osôb vykonáva lekár na základe preskripčného obmedzenia alebo ním poverená sestra po posúdení aktuálneho zdravotného stavu očkovanej osoby a po zhodnotení možných dočasných alebo trvalých kontraindikácií očkovania podľa písomnej informácie pre používateľa lieku a súhrnu charakteristických vlastností lieku; po poučení osoby o charaktere očkovania a po jej lekárskom vyšetrení. Z uvedeného vyplýva, že povinnosťou lekára (v tomto prípade MUDr. A.) bolo patrične vyšetriť maloletú, poučiť ju prostredníctvom zákonného zástupcu (a poučenie ktoré zahŕňa aj sprístupnenie príbalového letáku) a následne zhodnotiť možné dočasné alebo trvalé kontraindikácie očkovania podľa písomnej informácie pre používateľa lieku a súhrnu charakteristických vlastností lieku. Žalobkyňa namieta, že zo strany MUDr. A. nebol dodržaný zákonný postup z dôvodu, že si nespĺnila citované povinnosti v súvislosti s vykonávaním očkovania, neinformovala ju o charaktere očkovania, nesprístupnila jej príbalový leták vakcíny a zároveň nedostatočne zhodnotila aktuálny zdravotný stav očkovanej osoby a možné dočasné alebo trvalé kontraindikácie očkovania. Z hlásenia MUDr. A. nevyplýva, že by žalobkyňa po riadnom poučení očkovania odmietla očkovanie maloletej, správa uvádza „odmieta konkrétne vakcíny od konkrétnych výrobcov“ a taktiež zo správy nevyplýva, že by vyšetrením neboli zistené kontraindikácie očkovania, správa v časti zhodnotenia aktuálneho zdravotného stavu uvádza „dobrý, mierny svalový hypotonus, odoslaná na rehabilitáciu“. Navyše, žalobkyňa predložením objektívnych dôkazov - potvrdením z detskej neurologickej ambulancie MUDr. N. B. v Kežmarku zo dňa 24.09.2014), ktoré konštatuje dve aktuálne diagnózy (G968 - iná choroba centrálnej nervovej sústavy a P031 - poškodenie plodu a novorodenca kliešťovým pôrodom) a zároveň potvrdzuje hypotóniu

axiálneho svalstva, ako aj laboratórne výsledky krvného obrazu mal. H. zo dňa 16.04.2014, z ktorých vyplýva, že vybrané namerané hodnoty sú mimo referenčného rozsahu, rozporuje záver hlásenia MUDr. A. (že zdravotný stav maloletej je „dobrý“). Predložené dôkazy boli takými, ktoré bolo potrebné dôsledne posudzovať pre účely kontraindikácie očkovania. Skutočnosť, že tieto dôkazy a súvisiace tvrdenia neboli správnym orgánom vyhodnotenú, potvrdzuje záver vyslovený vyššie, že správny orgán nedostatočne zistil skutkový stav.

Opakovane uvádzané stanovisko správnych orgánov, že orgány verejného zdravotníctva nie sú oprávnené posudzovať postupy ošetrojúcich lekárov pri vykonávaní povinného očkovania, ako správne vyhodnotil krajský súd, neobstojí, keď vzhľadom na povinnosť presne a úplne zistiť skutkový stav, ako orgány oprávnené objasňovať priestupky na úseku verejného zdravotníctva (§ 58 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. v spojení s § 56 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.) a následne vyvodzovať administratívno-právnu zodpovednosť, boli tieto oprávnené vykonať všetky potrebné úkony za týmto účelom. Uvedené zahŕňa oprávnenie vyžadovať si súčinnosť iných osôb (napr. MUDr. A. a MUDr. B.), tieto osoby v prípade potreby predvolať, žiadať odborné stanoviská, prípadne nariadiť znalecké dokazovanie. V prípade nejasností a hlavne vzhľadom na žalobkyňu v správnom konaní namietané skutočnosti, nič nebránilo správnomu orgánu písomne dožiadať MUDr. A. o podrobné oznámenie výsledku posúdenia zhodnotení možných dočasných alebo trvalých kontraindikácií očkovania, resp. MUDr. B., ako súčasného praktického lekára maloletej. Potreba uvedených dopytov je evidentná aj z toho dôvodu, nakoľko tak žalobkyňa, ako aj MUDr. A. uviedli, že žalobkyňa odmietla len konkrétnu vakcínu, pričom skutočnosť, či očkovanie inou vakcínou bolo vykonané, resp. bolo maloletej umožnené, z doposiaľ vykonaného dokazovania nevyplýva. Namietaná kontraindikácia očkovania by v prípade alternatívnych vakcín nemala byť prítomná. Predmetom administratívneho konania teda nebolo eventuálne vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti toho ktorého lekára, ale skúmanie naplnenia všetkých znakov skutkovej podstaty priestupku, ktorý sa žalobkyňu kladie za vinu. Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že žalovaný v odvolaní sám uvádza, že „V súvislosti s poučením a poskytnutím informovaného súhlasu, žalovaný poukázal na absenciu zákonnej kompetencie preskúmať správnosť postupu ošetrojúceho lekára pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, zároveň však poznamenal, že pokiaľ dôjde k sporu o tom, či poučenie bolo poskytnuté, je protiprávne konanie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti prezumované.“, no napriek uvedenému v preskúmanom konaní takto nepostupoval.

V rámci správneho súdnictva súdy preskúmajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 O.s.p.). Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Teda treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (m. m. porovnaj napr. IV. ÚS 428/09). Správny súd síce môže sám vykonať dokazovanie, avšak dokazovanie smerujúce k posúdeniu „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (takýmto dokazovaním môže byť napr. skúmanie doručovania, oprávnenia osôb konať za správny orgán a pod.). Krajský súd preto postupoval správne, keď za účelom doplnenia dokazovania za účelom ustálenia skutkového stavu zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie (ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa) a vec im vrátil na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k námietkam žalobkyne, že hlásením odmietnutia povinného očkovania zo strany MUDr. A., došlo k porušeniu ust. § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov, najvyšší súd uvádza, že v prejednávanej veci je relevantným ustanovením právnych predpisov pre posudzovanie sprístupňovania údajov zo zdravotnej dokumentácie ust. § 13 ods. 5 vyhlášky č. 585/2008 Z. z. podľa ktorej lekár oznámi regionálnemu úradu každé odmietnutie povinného očkovania. Napriek tomu, že v prípade vyhlášky sa jedná o podzákonný predpis, ktorý je (ako uvádza žalobkyňa) v konflikte so zákonom o ochrane osobných údajov, aplikujúc relevantné závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PL. ÚS 10/2013-146 zo dňa 10.12.2014, „je na účely ochrany základných práv a slobôd nevyhnutné ústavnú úpravu v čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy interpretovať veľmi striktné ako ústavnú

normu, ktorá dovoľuje uložiť povinnosti v podzákonnom právnom predpise výhradne „et intra legem“, ktoré sú právne relevantné aj na posudzovanú povinnosť stanovenú ust. § 13 ods. 5 vyhlášky č. 585/2008 Z. z.. Vzhľadom na uvedené potom hlásenie odmietnutia povinného očkovania, ako podnet na začatie správneho konania vo veci podozrenia zo spáchania priestupku podľa § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z. z. je v súlade so zákonom.

Keďže podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd o otázkach, ktoré boli dôvodom podaného odvolania, nerozhodol svojvoľne a nezákonne a keďže najvyšší súd nezistil dôvod na zmenenie alebo zrušenie napadnutého rozsudku, rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

V ďalšom konaní bude úlohou správneho orgánu skúmať okolnosti odmietnutia očkovania zo strany žalobkyne a vyhodnotiť namietanú existenciu kontraindikácii očkovania tak, aby požiadavka materiálnej pravdy bola splnená. V prípade ak budú naplnené všetky znaky skutkovej podstaty priestupku podľa § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z. z., správny orgán vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie riadne odôvodí, najmä uvedie, ako sa vysporiadal s námietkami žalobkyne. V prípade, ak pristúpi správny orgán k uloženiu pokuty, pri stanovení jej výšky zohľadní majetkové pomery žalobkyne, okolnosti prípadu a výšku uloženej pokuty riadne odôvodní. V prípade, ak sa správnejmu orgánu nepodari jednoznačne preukázať odmietnutie povinného očkovania ako takého, resp. v priebehu správneho konania vystanú pochybnosti o postupe lekárky maloletej MUDr. A., všetky identifikované nezrovnalosti bude potrebné vykladať v zmysle zásady „in dubio pro reo“.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 151 O.s.p., tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko tento si nárok na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.